

Wat gaan we vandaag doen?

18.00-19.00 uur: Informatiemarkt met themabomen

- Vragen stellen, reactie geven over onderwerpen: Vergroenen, Verbinden, Verlevendigen en Verdichten

19.00-20.00 uur: Presentatie Ontwikkelvisie

- Toelichting door Steven Hokken, projectmanager en Merel Bakker, stedenbouwkundige
- Tafelgesprek met panelleden

20.00-20.30 uur: Presentatie Beeldkwaliteitsplan

- Toelichting door Posad Maxwan, makers Beeldkwaliteitsplan

20.00-20.30 uur: Presentation Ontwikkelvisie (English)

20.00-20.30 uur: Informatiemarkt met themabomen

Samen maken we de stad!

Den Haag

Ontwikkelvisie Omgeving Den Haag Centraal

*Terugkoppeling participatie: wat is met uw reacties
gedaan?*

Inhoud presentatie ontwikkelvisie

- Het proces tot nu toe
- Wat is een Ontwikkelvisie en waarvoor is dit nodig?
- Per onderwerp:
 - Wat vindt u belangrijk?
 - Hoe ziet het plan er nu uit?
- Eindresultaat (concept)
- Het vervolg

Het (participatie)proces tot nu toe

Fase 1 Informereren, verzamelen, mening geven

aug-nov 2022

- 1 sep Digitale vragenlijst
- 14 okt Startbijeenkomst en workshops
- 11 nov Publicatie verslagen

Fase 2 Verdiepen, mening geven, meedenken

feb-jul 2023

- 18 apr Informatiemarkt en workshops
- 11 mei Digitale bijeenkomst
- 25 mei Verdiepende themagesprekken
- 14 jun Themabijeenkomst Mobiliteit
- 20 jun Straatinterviews studenten
- 6 jul Publicatie verslagen

Fase 3 Terugkoppelen, mening geven

okt -nov 2023

- 08 nov Slotbijeenkomst concept plannen
- 17 nov Publicatie verslag
- Eind 2023 Publicatie participatieverslag

Fase 4 Inspraak, besluitvorming

Begin 2024

- Jan-mrt Beeldkwaliteitsplan ter inzage
- Maart Besluitvorming ontwikkeling en beeldkwaliteitsplan in gemeenteraad

Waarom staan we hier vandaag?

- We geven aan wat we met uw ideeën en opmerkingen voor dit gebied hebben gedaan
- We geven aan tot welk plan dit heeft geleid
- U kunt vragen stellen over de ontwikkelvisie
- Uw vragen of opmerkingen nemen we op in het verslag of leiden mogelijk tot aanpassing van de ontwikkelvisie

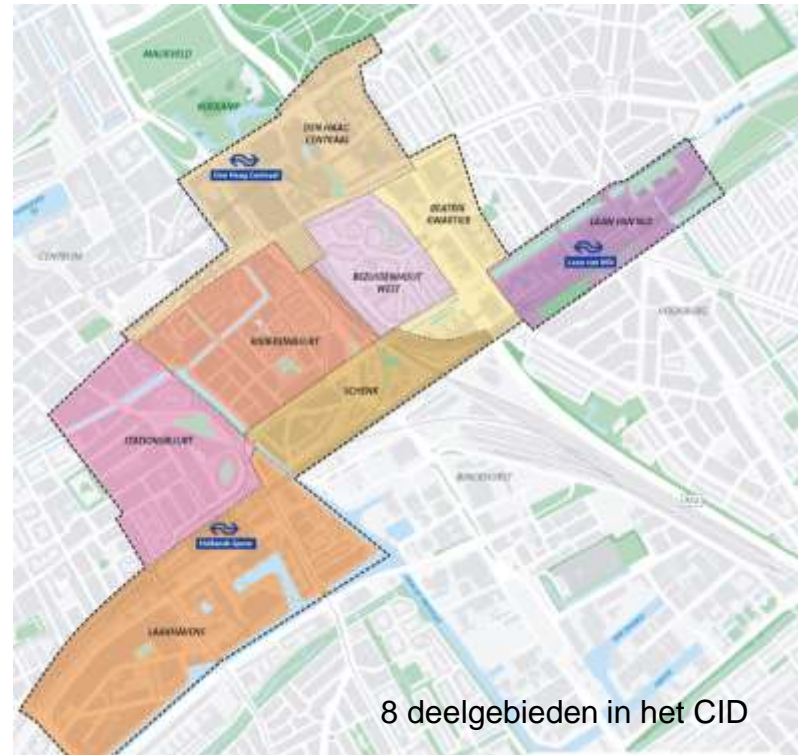

Central Innovation District

gebiedsontwikkeling

- Nieuw stuk Haags centrum
- Economisch hart van de stad
- Naast oude binnenstad en tussen en rond treinstations Den Haag Centraal, Hollands Spoor en Laan van NOI
- Uitstekend bereikbaar met OV

Den Haag groeit met 80.000 inwoners tot 2040. In het CID maken we ruimte voor de groei

8 deelgebieden in het CID

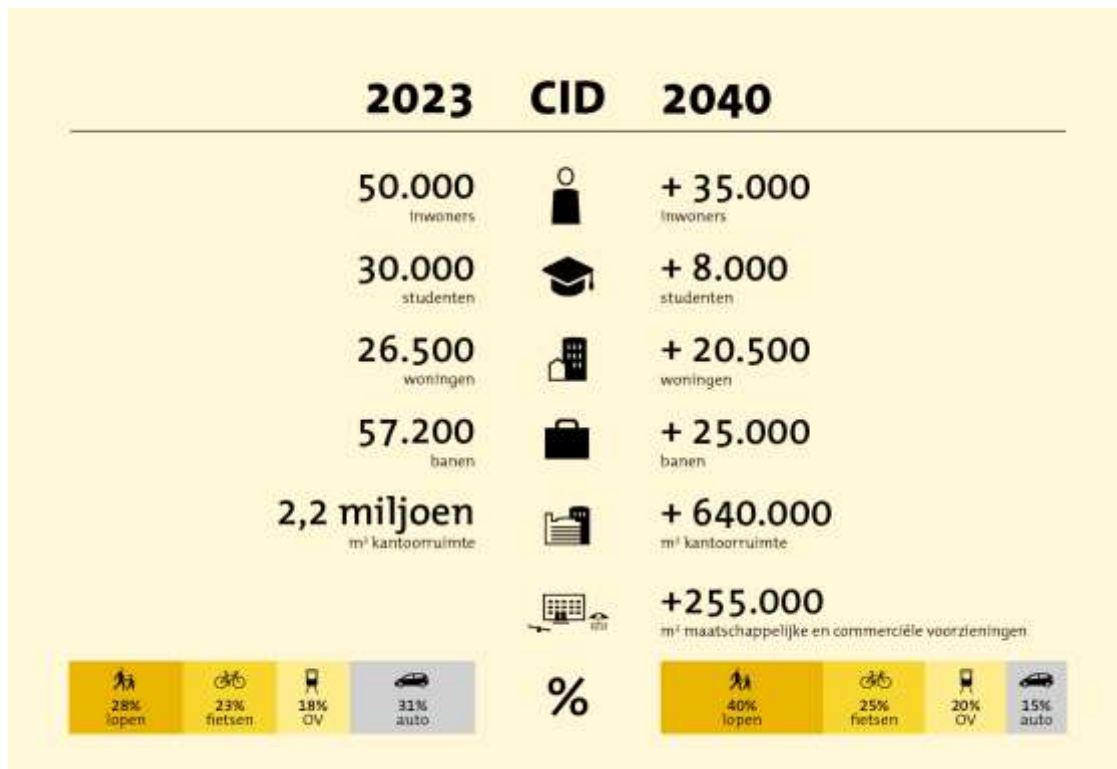
CID: waarom een innovatiegebied?

1. Uniek in Nederland: mix van mensen en organisaties versterkt de kracht van het gebied
 - Overheid
 - Kennis- en onderwijsinstellingen
 - Bedrijven (bijv. cyber security)
2. Belangrijkste spelers bij elkaar:
 - Aansprekende kantoren, bedrijfsverzamelgebouwen, hubs in een campusomgeving

CID: nu al een centrumfunctie

Tot 2040 verdubbelt het
Haagse centrum

Governance: gemeente voert regie en nodigt uit

CID

Toekomstplan
per
deelgebied

Projecten

Uitwerking in deelgebieden

Stad: Plintenstrategie / Nota Eyeline-Skyline / Woonagenda

CID als geheel: Structuurvisie CID Den Haag (2021)

Deelgebied in CID: Ontwikkelvisie omgeving Den Haag Centraal
(is nu in afronding)

Per kavel binnen deelgebied: bijv. Plan Uitwerkingskader Bellevue-locatie

Wat is een Ontwikkelvisie?

- Een uitwerking van de Structuurvisie CID
- Hierin staan de kwaliteit en ruimte en knelpunten die er **nu** zijn
- De **toekomst van het gebied**:
 - Waar komen de woningen, kantoren, voorzieningen, groen, oftewel het **programma**
 - **Waar** komen gebouwen, bouwhoogte en openbare ruimte
 - Welke **kwaliteit en ruimte** het gebied moet hebben
 - Invulling begane grond, levendigheid, buitenruimte, energietransitie, aanpassing aan klimaatverandering
- Aan deze ambities en **voorwaarden** moeten toekomstige projecten voldoen

Over welk gebied gaan de plannen vandaag?

Deelgebied: omgeving station
Den Haag Centraal

Situatie nu:

noodzaak om te verbeteren

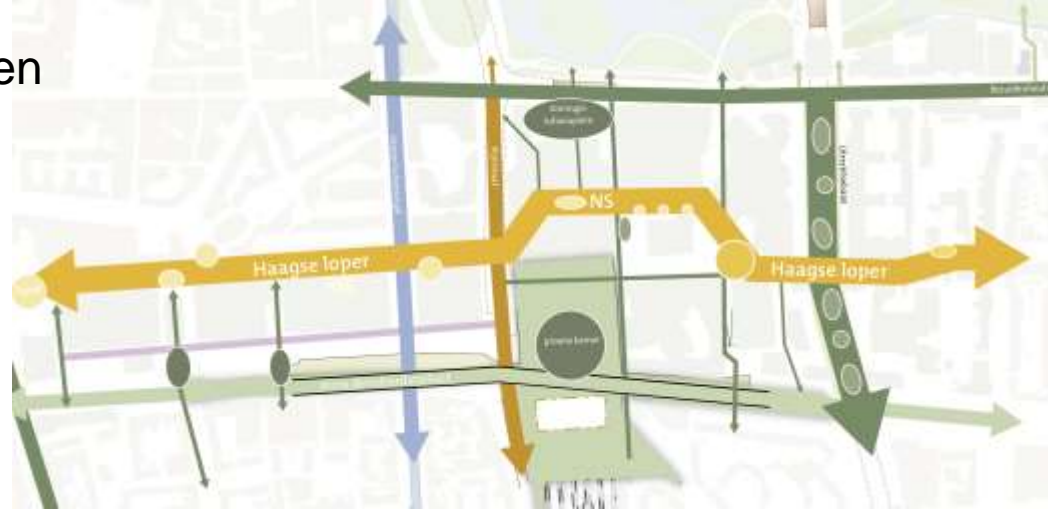
- Gebied met veel steen en weinig groen
- Utrechtsebaan / Prins Bernhardviaduct zorgen voor ruimtelijke barrières
- Veel verkeer en drukke wegen
- Levendigheid overdag; in avond en weekend minder

Situatie nu:

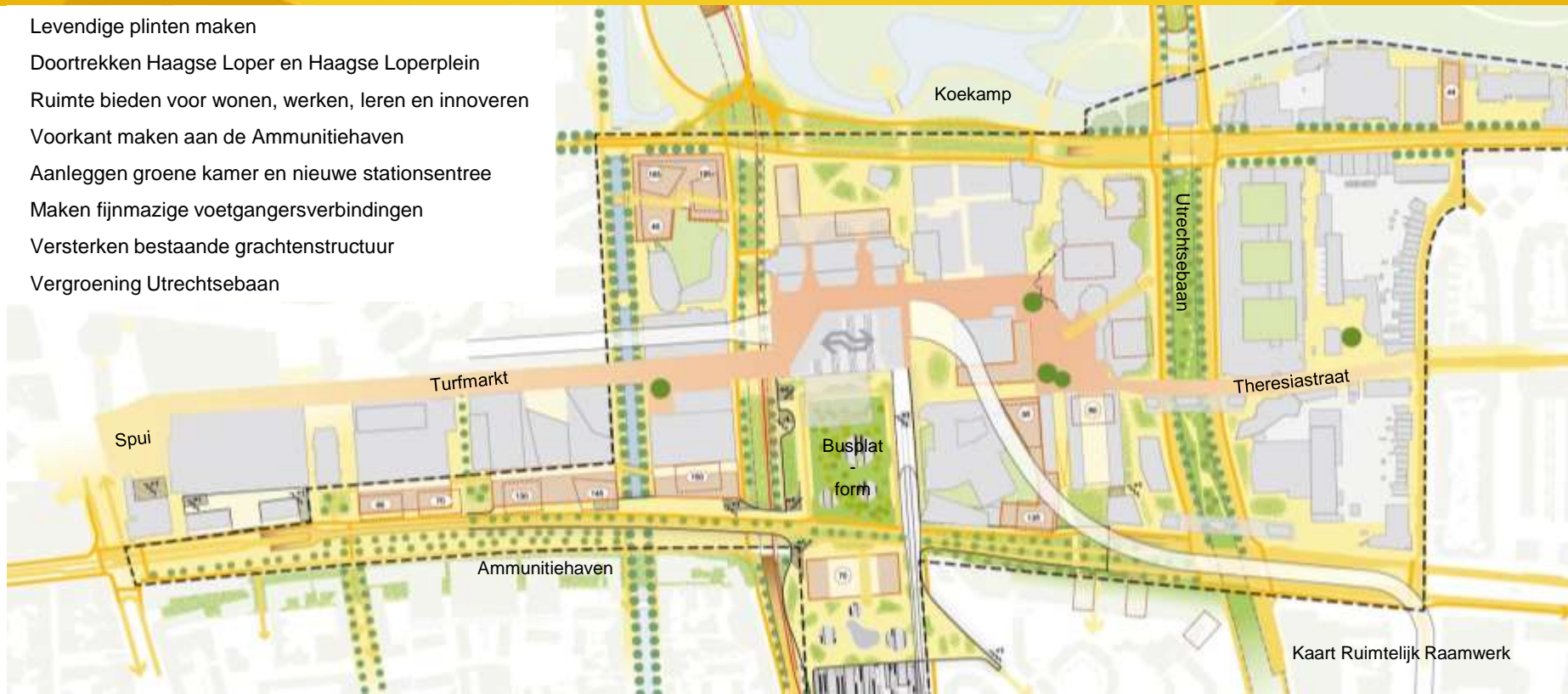
Waar bouwen we op voort?

- Uitgaan van de bestaande kwaliteiten
- Uitgaan van de belangrijkste lange lijnen: o.a. de Haagse Loper
- Gebied met een eigen karakter

Ontwikkelvisie kaart

1. Levendige plinten maken
2. Doortrekken Haagse Loper en Haagse Loperplein
3. Ruimte bieden voor wonen, werken, leren en innoveren
4. Voorkant maken aan de Ammunitieshaven
5. Aanleggen groene kamer en nieuwe stationsentree
6. Maken fijnmazige voetgangersverbindingen
7. Versterken bestaande grachtenstructuur
8. Vergroening Utrechtsebaan

Mogelijk toekomstbeeld

Schatting hoogtes nieuwe gebouwen

Het programma in de Ontwikkelvisie:

- +/- 2.250 - 2.500 woningen
- +/- 250.000 m² kantoren
- +/- 30.000 m² maatschappelijke en commerciële voorzieningen

Wat vindt u belangrijk?

en wat heeft de gemeente hiermee gedaan?

We vertellen dit aan de hand van vier thema's in de Ontwikkelvisie:

1. Verlevendigen
2. Verdichten en versterken
3. Verbinden
4. Vergroenen en verduurzamen

De belangrijkste opmerkingen bespreken we, hoe hebben we dit verwerkt en hoe staat het nu in de

Ontwikkelvisie

slotbijeenkomst 8 november 2023

1. Verlevendigen: het doel

1. We maken prettige plekken om te verblijven
2. We maken goede plinten (begane grond)
3. We maken het comfortabel voor iedereen
4. Goede tijdelijke maatregelen tijdens de uitvoering

Verlevendigen: wat vindt u belangrijk?

“Meer en verschillende functies op het nieuwe plein”

“Meer horeca is welkom, maar liever geen nachtclubs”

“Maak genoeg ruimte voor commerciële voorzieningen”

“Wat is het plan voor de harde wind tussen de hoogbouw? Soms waai je bijna weg”

Rond het nieuwe plein (voor de tijdelijke Tweede Kamer) willen we voorzieningen die ook in de avond levendigheid geven. Dit is opgenomen in de ontwikkelvisie. Het plein wordt onderdeel van de Haagse Loper, een belangrijke voetgangersroute.

We hebben onderzocht:

- Uit onderzoek blijkt nu weinig vraag naar commerciële voorzieningen.
- Wind bij hoogbouw is duidelijk voelbaar, maar uit onderzoek blijken geen zorgwekkende plekken.

Adviesvraag:

verlevendigen Anna van Buerenplein

Hoe zorgen we dat het Anna van Buerenplein en het nieuwe plein aan de tijdelijke Tweede Kamer een levendige omgeving wordt in de middag en avond?

Ontvangen advies: verlevendigen Anna van Buerenplein

De deelnemers zijn merkbaar enthousiast over het idee om van het Anna van Buerenplein een levendig plein te maken, maar wijzen wel op **het gevaar van geluidsoverlast** als er permanente podia of speelplekken komen. Ook bij horeca dreigt dit risico. Daarom moet er worden gezocht naar **horeca die niet tot laat in de avond doorgaat**, maar wel gezelligheid en sfeer brengt op het plein. (Overdekte) **terrassen** zijn welkom. Daarnaast is het belangrijk dat er aandacht is voor **groenvoorzieningen** en goede voedingswinkels zoals een groenteboer of slager. Ook is **voldoende zonlicht** op het plein belangrijk, **ruimte voor theater** en kunst(podia) en het organiseren van **activiteiten** om mensen te trekken.

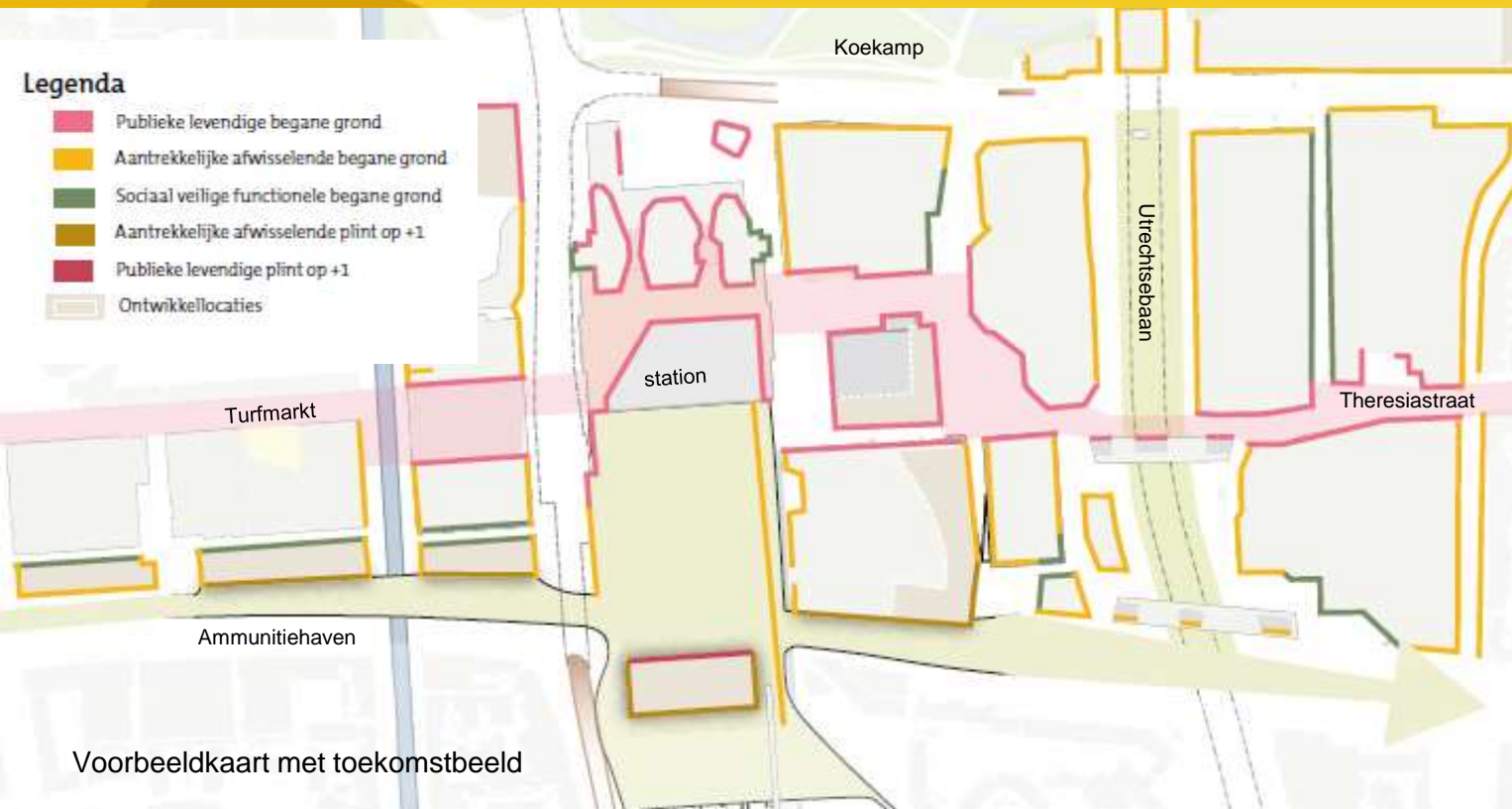
Reactie op advies: verlevendigen Anna van Buerenplein

Hoe heeft de gemeente het advies verwerkt in de Ontwikkelvisie?

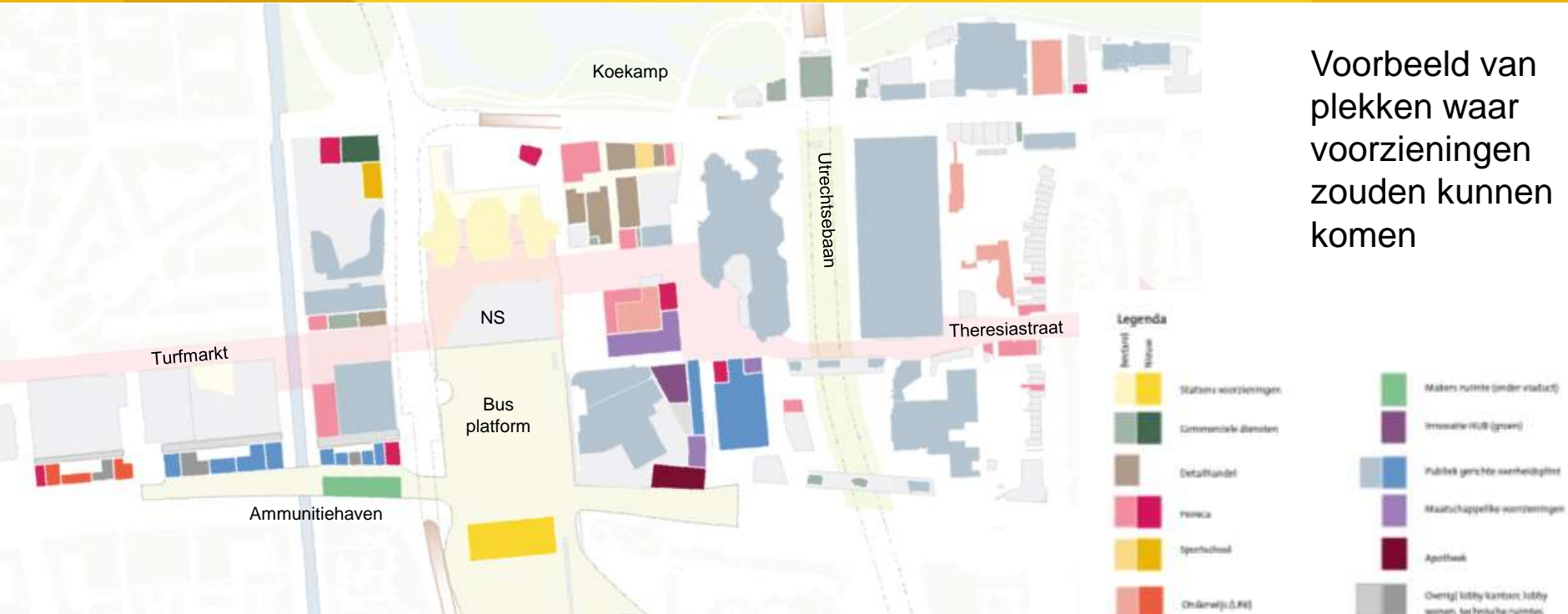
- De gemeente wil het advies grotendeels overnemen. De gemeente wil hier geen nachthoreca toestaan en zal dit in het Omgevingsplan borgen. Op het plein zal er aandacht zijn voor groen. De ruimte voor extra winkels zoals een bakker of slager is beperkt.
- Voor de Ontwikkelvisie betekent dit dat we op de kaart met de begane grond voorzieningen (plintenkaart) de mogelijke functies staan die we op het plein willen gaan toestaan.

Verlevendigen:

versterken Haagse Loper met aantrekkelijke begane grond

Verlevendigen: verschillende functies op begane grond

Voorbeeld van plekken waar voorzieningen zouden kunnen komen

Verlevendigen: Windklimaat

- Moet voldoen aan de NEN 8100
- Er treedt nergens windgevaar op
- Merendeel windklasse A en B goed voor slenteren/verblijven
- Op een paar plekken windklasse C en D, goed en matig voor doorlopen
- Ten oosten van het station is het windklimaat goed

Windkwaliteitsklasse	Activiteit		
	Doorlopen	Slenteren	Verblijven
A <25% haan op windfieder (aan/jaar)	Goed	Goed	Goed
B 25 - 5%	Goed	Goed	Matig
C 5 - 10%	Goed	Matig	Slecht
D 10 - 20%	Matig	Slecht	Slecht
E > 20%	Slecht	Slecht	Slecht

windklimaat bestaande situatie

toekomstige situatie met variant: Schedeldoekshaven smalle straat

Verlevendigen: Anna van Buerenplein

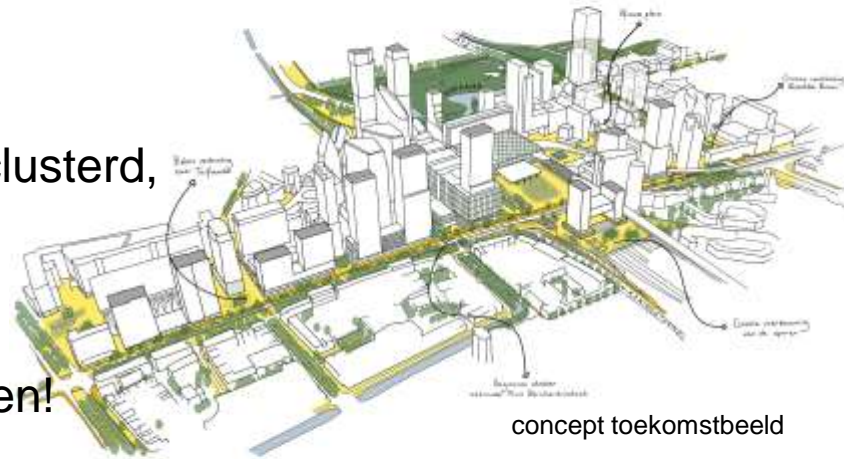
Verlevendigen: Haagse loperplein

2. Verdichten en versterken: het doel

1. We versterken het innovatiemilieu
2. We bouwen woningen voor de toekomst
3. We zorgen voor maatschappelijke en commerciële voorzieningen
4. Hoogbouw wordt geregisseerd en geclusterd, logisch gepositioneerd in de stad

Negen bouwlocaties: we zien het als één samenhangend gebied en dat biedt kansen!

Verdichten: wat vindt u belangrijk?

“Geen
hoogbouw die
zonlicht
belemmert”

“De hoge
bebouwing zal
zorgen voor een
te grote(re)
scheiding met de
Rivierenbuurt.”

“Hoe weten we
of er zoveel
behoefte is aan
kantoorruimte?”

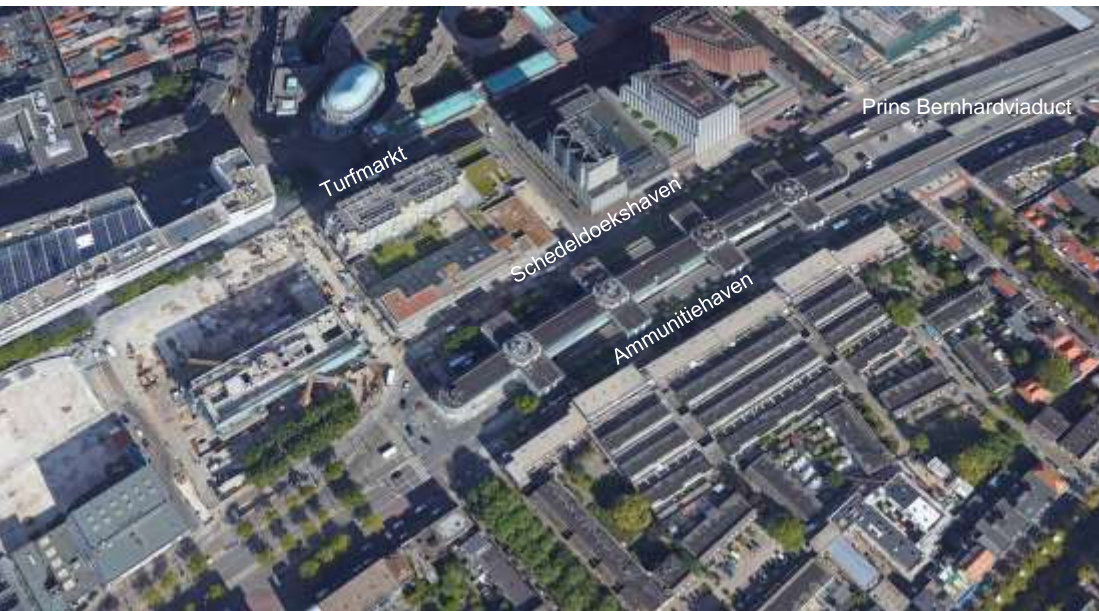
“Er ontbreken
zorgvoorzieningen,
zoals huisartsen en
tandartsen”

Door de gebouwen naast de andere gebouwen te plaatsen, kunnen we overlast beperken. De samenhang met de Rivierenbuurt is opgenomen in de ontwikkelvisie. Gebouwen hebben hun ingang aan het viaduct en Ammunitionehaven. De hoeveelheid kantoren is verlaagd, na nieuwe inzichten in vraag naar kantoorruimte.

Uit onderzoek blijkt:

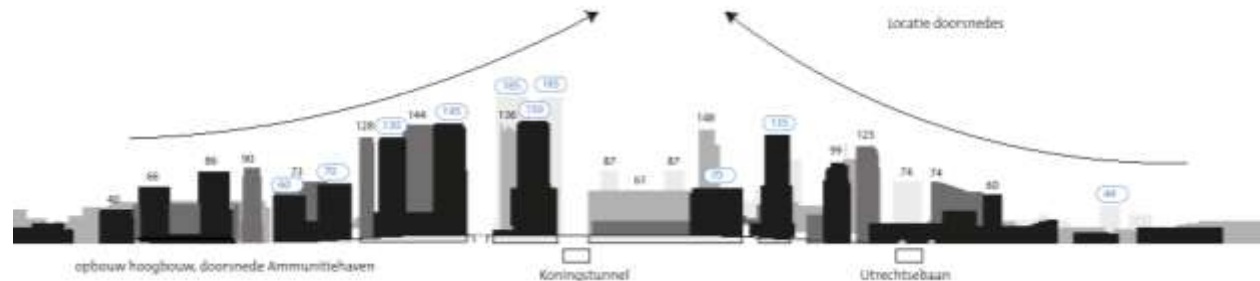
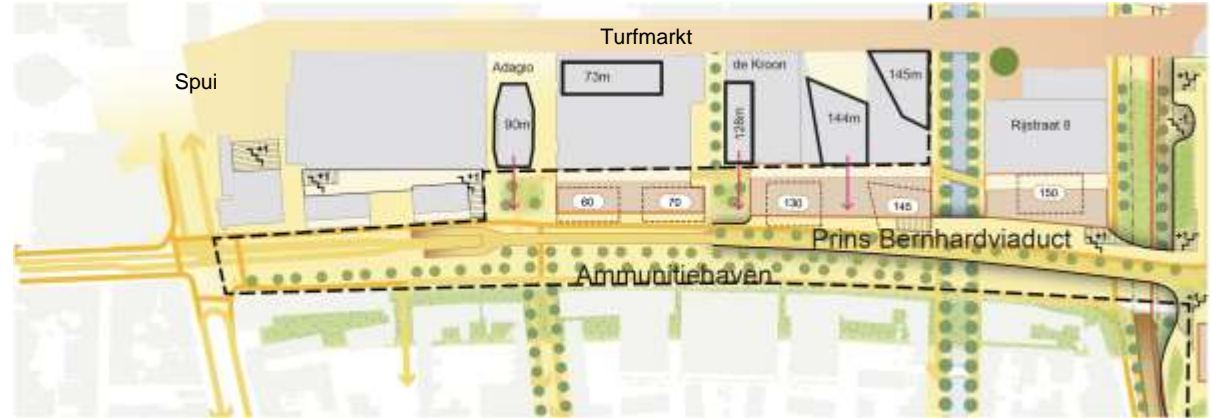
- Voldoende ruimte voor voorzieningen in CID en omgeving Den Haag Centraal. In nieuwe gebouwen ruimte voor o.a. huisartsen en tandartsen.
- De bezonning in Rivierenbuurt voldoet aan bezonningsnorm.

Verdichten en versterken: Sloop terminalgebouw

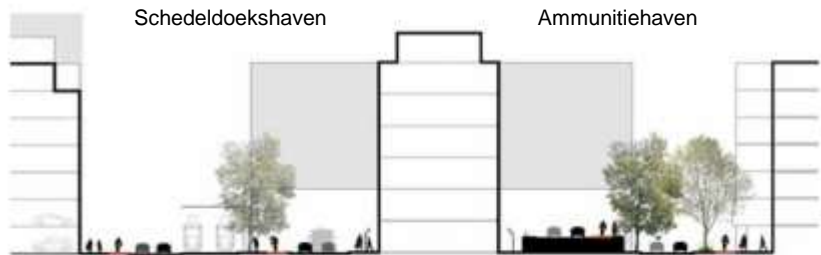
Verdichten en versterken: Bouwhoogte en uitzicht

- De hoogte van de vijf nieuwe gebouwen loopt op richting het busplatform
- De hoge gebouwen zijn zo veel mogelijk in een dambordpatroon geplaatst, zo kan er tussen de torens door gekeken worden

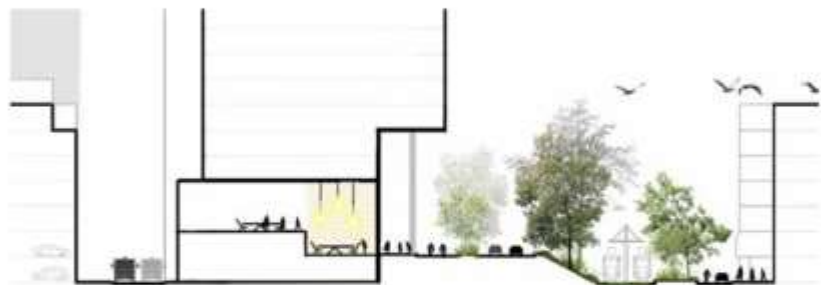

Verdichten: voorkanten aan Ammunitiehaven

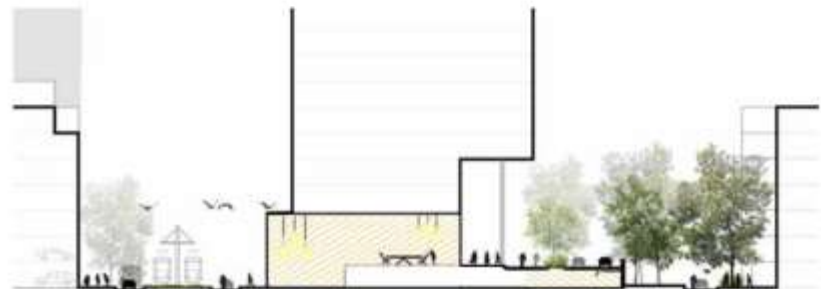
Impressie inrichting variant brede Ammunitiehaven

bestaande situatie Prins Bernhardviaduct-west

toekomstige situatie: variant brede Ammunitiehaven

Alternatieve toekomstige situatie: variant twee gelijkwaardige straten

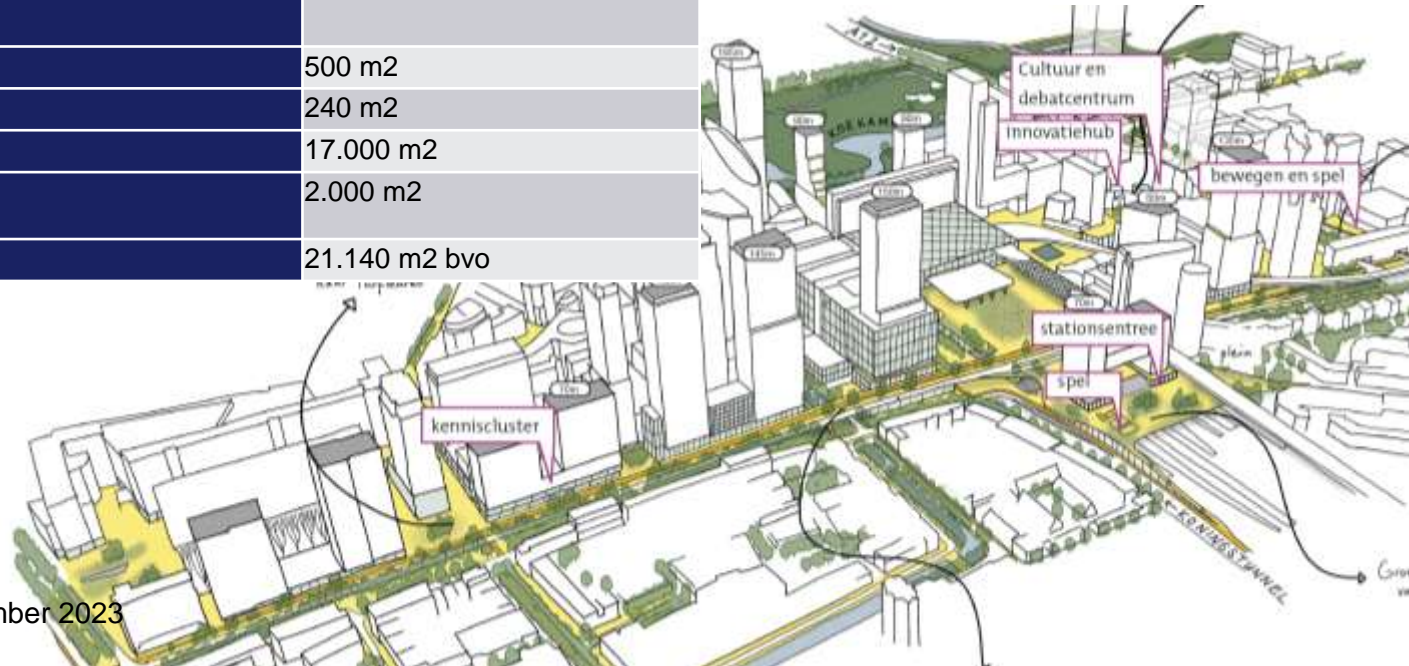
Verdichten en versterken: bezinning

- Beleid: 2 uur zon is de minimale norm; bezinning wordt op 19 februari gemeten
- 884 meetpunten op de onderste woonlaag gemeten
- Sommige lager gelegen woningen in Schedeldoekshaven voldoen niet aan deze norm. Boven de 45 meter zeer beperkte vermindering.
- Bezinning in Rivierenbuurt voldoet

Verdichten en versterken: maatschappelijke voorzieningen

Welke maatschappelijke functie	Ruimtebeslag (n bvo)
Eerstelijnszorg (huisarts, tandarts, apotheek,fysio)	1400 m2
Buurthuis of Wijkcentrum	500 m2
Cultuurvoorziening	240 m2
Hoger onderwijs	17.000 m2
Debatcentrum	2.000 m2
totaal	21.140 m2 bvo

3. Verbinden: het doel

1. We geven meer ruimte aan de voetganger en fietser
2. We maken een fijnmaziger netwerk en betere verbindingen tussen wijken
3. We overbruggen hoogteverschillen door goede en gemakkelijke looproutes

Verbinden: wat vindt u belangrijk?

“Zorgen over de autoverbinding met de Ammunitionehaven”

“Onduidelijke looproutes in CS-Oost”

“Verkeersveiligheid moet beter, zeker rondom het station.”

“Het gebied rondom Den Haag Centraal heeft geen verbinding”

- Meer verbinden van de gebieden is opgenomen in de Ontwikkelvisie. Meer én betere looproutes zijn daarvoor noodzakelijk. Onder andere de centrale looproute, de Haagse Loper, wordt verbeterd. Er komen ook meer looproutes, zoals van Haagse Bos naar Bezuidenhout-West en van Uilenbomen naar Rivierenbuurt.
- Aanpakken van diverse kruisingen, zoals bij Prins Clauslaan-Theresiastraat en bij Schedeldoekshaven, verbetert de verkeersveiligheid.
- Mensen die afhankelijk zijn van auto kunnen nog steeds naar bestemming. Soms wel met een andere route.

Adviesvraag:

herinrichting kruising Theresiastraat en Prins Clauslaan

Hoe kunnen we dit kruispunt opnieuw inrichten zodat er meer ruimte is voor de Voetganger/fietser en er een veilige verkeerssituatie is?

Ontvangen advies:

herinrichting kruising Theresiastraat en Prins Clauslaan

De deelnemers waren het grotendeels eens over:

- Het **verlagen van de snelheid op de Theresiastraat van 50 naar 30** is een goed idee.
- **Theresiastraat éénrichtingsverkeer maken** is een goed idee. Wel is er voorkeur om de rijrichting om te draaien; vanaf Prins Clauslaan naar Koningin Mariaalaan. Op deze manier wordt straat veiliger en leefbaarder. Er zijn ook mensen die vrezen voor opstoppingen en het willen houden zoals het is.
- Voorkeur voor **ontwerp waarbij de bus afslaat naar Adelheidstraat/Koningin Mariaalaan**. Er is dan geen busbaan op de kruising en de hele ruimte kan gebruikt worden voor de oversteek van langzaam verkeer.
- **Eerste deel van Theresiastraat hetzelfde maken als hoe het tweede deel nu verbouwd wordt** (met bus-vriendelijke klinkers en loop/fiets-mogelijkheden).

Reactie op advies:

herinrichting kruising Theresiastraat en Prins Clauslaan

Hoe heeft de gemeente het advies verwerkt in de Ontwikkelvisie?

- In de Ontwikkelvisie werken we verder met het ontwerp waarbij de bus afslaat naar Adelheidstraat/Koningin Marialaan.
- De gevolgen van het omkeren van de rijrichting worden nog beter onderzocht, voordat we dit advies kunnen overnemen.

Verbinden: kruispunten eenvoudiger maken

opmerkingen gemaakt tijdens de participatiebijeenkomsten over het onderwerp mobiliteit

Verbinden: verbeteren looproutes

- Betere oversteeplekken
- Extra verbindingen voor voetgangers

Verbinden:

deelgebieden voor de auto

- Binnenstad bereikbaar over Prins Bernhardviaduct en Bezuidenhoutseweg
- Uilenbomen en Rivierenbuurt bereikbaar via Centrumring (Lekstraat)
- Sluipverkeer voorkomen

4. Vergroenen en verduurzamen: het doel

1. We voegen groen toe van goede kwaliteit
2. We versterken het ecologisch netwerk
3. We maken het gebied klaar voor de toekomst en de gevolgen van de verandering van het klimaat, met meer groen en wateropvang
4. Gebouwen zijn toekomstbestendig en klaar voor de gevolgen van klimaatverandering

Vergroenen: wat vindt u belangrijk?

“Zorg voor groen in de openbare ruimte ook voor groen op de gebouwen”

“Rustige plekken en plekken waar je in de zon kan zitten in het gebied behouden.”

“Kunnen we de oude grachten terugbrengen?”

“Wat doen we met de hittestress?”

We maken een aantal grotere plekken met groen. Zoals de ‘Groene Kamer’ op het busplatform. Langs het Prins Bernhardviaduct komt meer groen. We maken ook plekken waar je in de zon kunt ontspannen, bijvoorbeeld op het Haagse Loperplein. En we herstellen de grachten bij de Oranjevuitensingel.

De gemeente heeft beleid en aandacht voor extreem weer, bijvoorbeeld bij extreme regenval. Oplossingen zijn bijvoorbeeld het toevoegen van groen. Bij hittestress helpt onder anderen het toevoegen van schaduwrijke plekken.

Vergroenen en verduurzamen: meer groene plekken

sfeerbeelden

1. Koningin Julianaplein

2. Haagse loperplein

5 grote ingrepen in de buitenruimte

3. Stadspark Utrechtsebaan

4. Amunitiehaven

5. de Groene Kamer

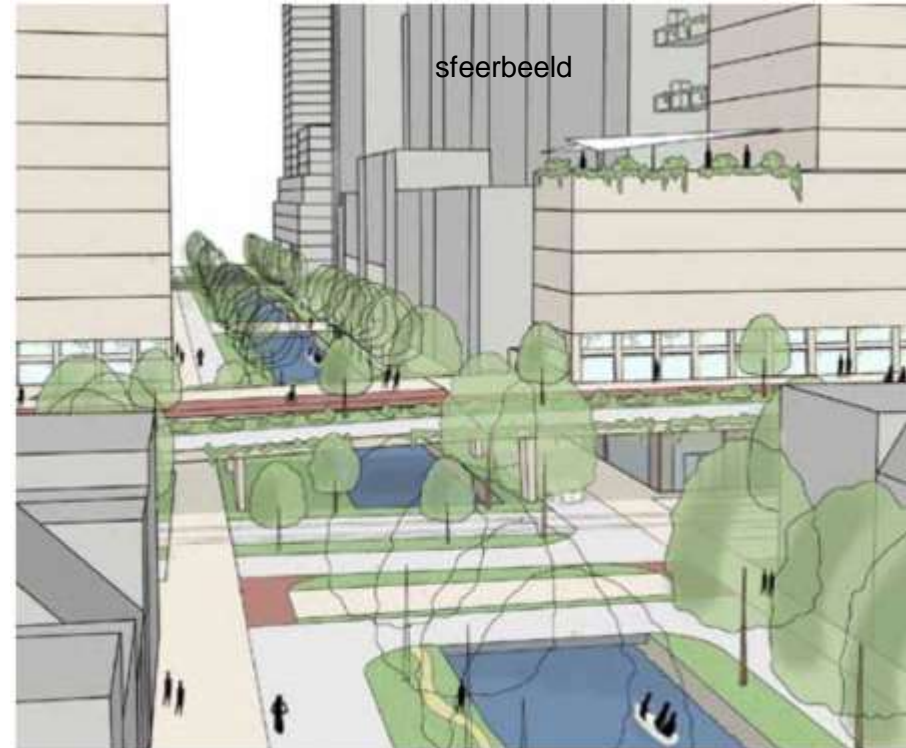
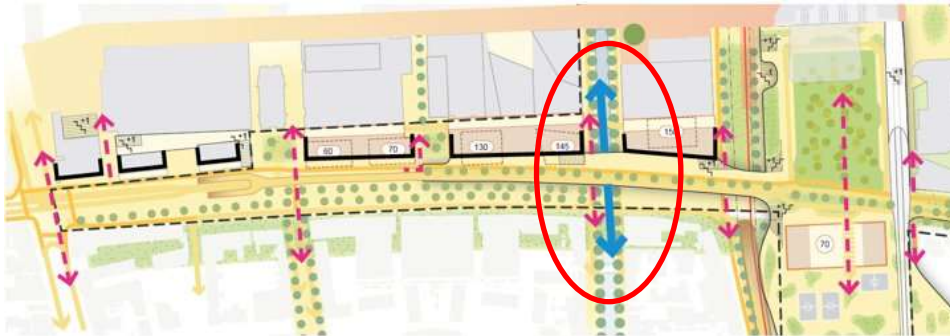

3

Vergroenen en verduurzamen: gracht herstellen

Oranje Buitensingel weer open
maken onder het Prins
Bernhardviaduct

4. Aanleggen Groene Kamer

Sfeerbeeld Groene Kamer

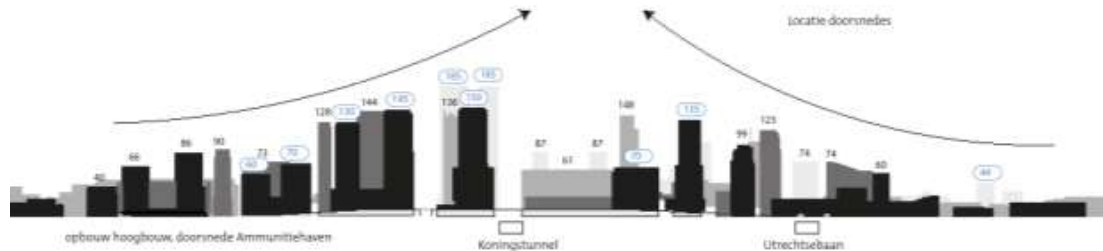
conceptversie

Resultaat: plekken voor nieuwe gebouwen en groen

Legenda

- bestaande bebouwing
- nieuwe ontwikkeling
- overstek
- hoogbouwzone
- maximale hoogte in meters
- fietspad
- straat
- openbare ruimte
- publieke ruimte in gebouw
- vergroening op dek
- vergroening op straat niveau
- privaat groen
- ondertunneling
- Doorgang
- Haagse loper
- grote bomen
- boomstructuur
- heesters en lage beplanting
- sport en spel

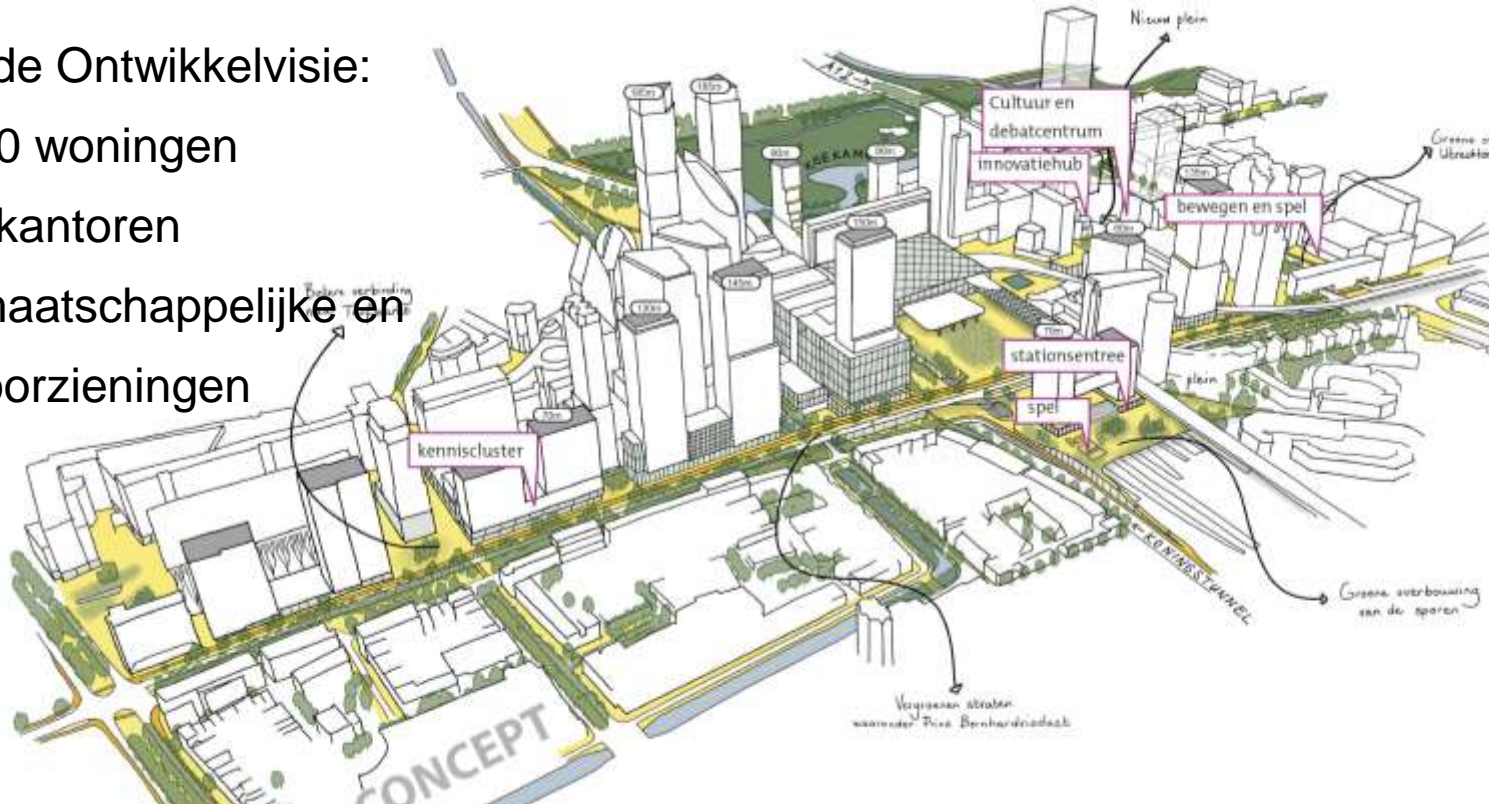

Kaart Ruimtelijk Raamwerk
conceptversie

Ruimte voor wonen, werken, leren innoveren

Het programma in de Ontwikkelvisie:

- +/- 2.250 - 2.500 woningen
- +/- 250.000 m² kantoren
- +/- 30.000 m² maatschappelijke en commerciële voorzieningen

Ontwikkelvisie bijna af, maar pas het begin

- Ontwikkelvisie is bijna klaar. Laatste reacties verwerken na vandaag.
- Bij een positief besluit door gemeenteraad gaan we aan de slag met vervolgpennen voor **buitenruimte** en de **ontwikkelstrategie**
- Verdere onderzoeken naar de kosten
- We gaan aan de slag met bouwplannen met de gebouweigenaren
- December: startbouw Koningin Julianaplein. Komende jaren plannen voor meer bouwactiviteiten
- In alle fases zorgen we voor een leefbaar gebied
- Nu vooral benieuwd naar uw reactie

Wat valt onze tafelgasten op?

We vroegen belangenvetegenwoordigers te reageren op onze plannen

Tafelgasten

We vroegen belangenvertegenwoordigers te reageren op onze plannen:

- Dhr. Minnecre, bewonersorganisatie Rivierenbuurt/Spuikwartier
- Dhr. Harachouci, ondernemer MingleMush
- Dhr. Toet, Rover Den Haag

Het vervolg

planning onder voorbehoud

- Nov. 2023: Laatste aanpassingen Ontwikkelvisie en afronding participatieproces: reacties verwerken in Participatieverslag
- Dec. 2023: Naar verwachting stuurt college Ontwikkelvisie en Beeldkwaliteitsplan naar de gemeenteraad
- Jan. 2024: Beeldkwaliteitsplan ligt 6 weken ter inzage. U kunt hierop reageren
- Febr./mrt 2024: Bespreking Ontwikkelvisie en Beeldkwaliteitsplan in commissie Ruimte van de gemeenteraad
- Mrt/apr 2024: Gemeenteraad neemt besluit over Ontwikkelvisie en Beeldkwaliteitsplan

Dank voor uw betrokkenheid

Blijf op de hoogte

- Projectpagina www.denhaag.nl/centraal
- Vragen? E-mail naar csnoi@denhaag.nl
- Ontvang ± 5 x p/jr de CID nieuwsbrief. Aanmelden via www.denhaag.nl/cid

Samen maken we de **stad!**